

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 30 päivänä huhtikuuta 2019

572/2019

Laki **virtuaalivaluutan tarjoajista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan virtuaalivaluutan tarjoajien harjoittamaan liiketoimintaan.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *virtuaalivaluutalla* digitaalisessa muodossa olevaa arvoa:
 - a) jota keskuspankki tai muu viranomainen ei ole laskenut liikkeeseen ja joka ei ole lainen maksuväline;
 - b) jota henkilö voi käyttää maksuvälineenä; ja
 - c) joka voidaan siirtää, tallentaa ja vaihtaa sähköisesti;
- 2) *virtuaalivaluutan tarjoajalla* virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskijaa, virtuaalivaluutan vaihtopalvelua ja sen markkinapaikkaa sekä lompakkopalvelun tarjoajaa;
- 3) *virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskijalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka laskee virtuaalivaluutan liikkeelle;
- 4) *virtuaalivaluutan vaihtopalvelulla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka liiketoimintana:
 - a) vaihtaa virtuaalivaluutaa palveluna lailliseksi maksuvälineeksi tai toiseksi virtuaalivaluutaksi;
 - b) vaihtaa virtuaalivaluutaa palveluna muuksi hyödykkeeksi tai muun hyödykkeen virtuaalivaluutaksi; tai
 - c) ylläpitää markkinapaikkaa, jossa sen asiakkaat voivat harjoittaa tämän kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettua toimintaa;
- 5) *lompakkopalvelun tarjoajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka pitää virtuaalivaluutaa hallussa toisen lukuun tai tarjoaa sen siirtoa taikka säilytystä;
- 6) *virtuaalivaluuttaan liittyvällä palvelulla* virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskua, virtuaalivaluutan vaihtopalvelua ja lompakkopalvelun tarjoamista.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna virtuaalivaluuttana ei pidetä maksulaitoslain (297/2010) 5 §:n 6 a kohdassa tarkoitettua sähköistä rahaa.

HE 167/2018
TaVM 43/2018
EV 315/2018

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/843 (32018L0843); EUVL L 156, 19.6.2018, s. 43

3 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvoo Finanssivalvonta niin kuin Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008) ja tässä laissa säädetään.

4 §

Virtuaalivaluutan tarjoajan rekisteröitymisvelvollisuus

Elinkeinonharjoittaja saa tarjota virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluita vain, jos se on rekisteröity tämän lain mukaisesti virtuaalivaluutan tarjoajaksi.

Rekisteröitymisvelvollisuutta koskevia 5–9 §:n säännöksiä ei sovelleta:

- 1) elinkeinonharjoittajaan, joka tarjoaa virtuaalivaluuttoihin liittyviä palveluita rajatussa verkossa;
- 2) elinkeinonharjoittajaan, joka tarjoaa virtuaalivaluuttoihin liittyviä palveluita satunnaisesti muun toimilupaa, rekisteröintiä tai ennakkollista hyväksyntää edellyttävän ammattitoiminnan yhteydessä.

5 §

Rekisteri virtuaalivaluutan tarjoajista ja rekisteri-ilmoitus

Finanssivalvonta pitää rekisteriä virtuaalivaluutan tarjoajista.

Sen, joka aikoo tarjota virtuaalivaluuttoihin liittyviä palveluita, on tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle rekisteriin merkitsemistä varten. Rekisteri-ilmoitukseen on sisällytettävä:

- 1) 8 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa ja 11–13 §:ssä tarkoitetut tiedot;
- 2) selvitys 7 §:n 2 momentissa tarkoitetuista henkilöistä, joiden luotettavuus tulee arvioitavaksi, jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö.

Ilmoituksen tekijän on Finanssivalvonnan pyynnöstä toimitettava muutkin tiedot, jotka ovat tarpeen rekisteröinnin edellytysten täyttymisen arvioimiseksi.

6 §

Rekisteröinnin edellytykset

Finanssivalvonnan on rekisteröitävä ilmoituksen tekijä virtuaalivaluutan tarjoajaksi, jos:

- 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinotoimintaa Suomessa;
- 2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysi-ikäinen, hänen toimintakelpoisuuttaan ei ole rajoitettu eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa;
- 3) ilmoituksen tekijä on luotettava.

7 §

Luotettavuus

Ilmoituksen tekijää ei pidetä 6 §:n 3 kohdassa edellytetyllä tavalla luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton tarjoamaan virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluja, omistamaan tällaista toimintaa harjoittavaa yhteisöä tai toimimaan sen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimi-

tusjohtajan sijaisena taikka muussa ylimmässä johdossa, taikka jos hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton toimimaan mainitunlaisessa tehtävässä.

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta koskee toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä, muuta ylimpään johtoon kuuluvaa ja sitä, jolla on suoraan tai välillisesti vähintään kymmenesosa osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka vastaava omistus- tai määräämisvalta, jos kyseessä on muu yhteisö kuin osakeyhtiö.

Ilmoituksen tekijää ei myöskään pidetä luotettavana, jos tämä on kolmen arviota edeltävän vuoden aikana toistuvasti tai huomattavassa määrin laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työkyvyttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisen.

8 §

Rekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen

Rekisteriin merkitään:

1) yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika sekä toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste, päätoimipaikka ja niiden toimipaikkojen käyntiosoite, joissa virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluita tarjotaan;

2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste, päätoimipaikka ja niiden toimipaikkojen käyntiosoite, joissa virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluita tarjotaan;

3) niiden henkilöiden täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika, joiden luotettavuus on rekisteröinti-ilmoitusta käsiteltäessä selvitetty;

4) rekisteröinnin päivämäärä;

5) ilmoituksen tekijälle määrätty julkiset varoitukset sekä sellaiset kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko;

6) rekisteristä poistamisen syy ja ajankohta.

Virtuaalivaluutan tarjoajan on viipymättä ilmoitettava Finanssivalvonnalle rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista. Lisäksi sen on ilmoitettava Finanssivalvonnalle siitä, että se ei ole tarjonnut tällaisia palveluja edeltävien kuuden kuukauden aikana tai että se on lopettanut toimintansa.

9 §

Tietojen saatavilla pitäminen

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, Finanssivalvonta saa luovuttaa rekisteristä yksittäisiä henkilötietoja. Finanssivalvonta saa kuitenkin luovuttaa tiedon henkilötunnuksesta tämän lain nojalla vain, jos tieto annetaan tulosteena tai teknisenä tallenteena ja jos luovutuksen saajalla on oikeus henkilötunnuksen käsittelyyn tietosuojalain (1050/2018) 29 §:n tai muun lain nojalla.

Seuraavat rekisteriin merkityt tiedot Finanssivalvonnan on kuitenkin pidettävä yleisesti saatavilla sähköisen tietoverkon avulla:

1) yksityisen elinkeinonharjoittajan nimi sekä toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste, päätoimipaikka ja niiden toimipaikkojen käyntiosoite, joissa virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluita tarjotaan;

2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste, päätoimipaikka ja niiden toimipaikkojen käytösosoite, joissa virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluja tarjotaan;

3) toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa nimi, hallituksen jäsenten ja varajäsenten nimet, hallitukseen rinnastettavan toimielimen jäsenten ja varajäsenten nimet sekä vastuunalaiset yhtiömiehet;

4) rekisteröinnin päivämäärä;

5) ilmoituksen tekijälle määrätty julkiset varoitukset sekä sellaiset kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko.

10 §

Palveluihin liittyvien asiakirjojen ja tietojen säilyttäminen

Jollei muualla laissa säädetä pidemmästä säilytysajasta, virtuaalivaluutan tarjoajan on säilytettävä asiakirjat ja tiedot virtuaalivaluuttoihin liittyvistä palveluista viiden vuoden ajan siitä, kun peruste, jolla tiedot on merkitty rekisteriin, on päättynyt. Palvelua koskevan erimielisyyden synnyttyä asiakirjat ja tiedot on kuitenkin säilytettävä siihen saakka, kunnes asia on sovittu tai ratkaistu.

11 §

Asiakasvarojen säilyttäminen

Virtuaalivaluutan tarjoajan on suojattava palvelunkäyttäjiltä tai toiselta palveluntarjoajalta virtuaalivaluuttojen vaihtamiseksi vastaanotetut varat ja virtuaalivaluutat. Varoilla tarkoitetaan käteistä, tilille kirjattua raha-arvoa ja sähköistä rahaa.

Virtuaalivaluutan tarjoajan on säilytettävä 1 momentissa tarkoitetut varat niin, ettei ole vaaraa niiden sekoittumisesta toisen palvelun käyttäjän, palveluntarjoajan tai sen omiin varoihin. Virtuaalivaluutan tarjoajan on talletettava varat tilille keskuspankkiin, talletuspankkiin tai muussa valtiossa toimiluvan saaneeseen talletusten vastaanottamiseen oikeutettuun luottolaitokseen taikka vähäriskisiin ja helposti rahaksi muutettaviin arvopapereihin tai muihin sijoituskohteisiin, jos varoja ei ole siirretty varojen vastaanottamista seuraavana työpäivänä. Finanssivalvonta antaa määräykset siitä, milloin arvopaperia tai muuta sijoituskohdetta voidaan pitää vähäriskisenä ja helposti rahaksi muutettavana.

Virtuaalivaluutan tarjoajan on ilmoitettava etukäteen Finanssivalvonnalle merkittävistä muutoksista toimitissa, joihin se on ryhtynyt tämän pykälän noudattamiseksi.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä asiakasvarojen säilyttämisestä ja suojaamisesta.

12 §

Markkinointi

Virtuaalivaluutan tarjoajan on markkinoinnissaan annettava asiakkaalle markkinoitavasta palvelusta kaikki ne tiedot, joilla saattaa olla merkitystä asiakkaan tehdessä palvelua koskevia ratkaisuja.

Virtuaalivaluutan tarjoaja ei saa markkinoinnissaan antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja eikä käyttää muutoinkaan asiakkaan kannalta sopimatonta tai hyvän tavan vastaista menettelyä. Kuluttajan kannalta sopimattomasta tai hyvän tavan vastaisesta menettelystä säädetään lisäksi kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvussa.

Markkinointia, joka ei sisällä asiakkaan taloudellisen turvallisuuden kannalta tarpeellisia tietoja, on aina pidettävä sopimattomana.

Jos virtuaalivaluutta on arvopaperimarkkinalain (746/2012) 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettu rahoitusväline, siihen sovelletaan myös mainittua lakia.

13 §

Asiakkaan tunteminen

Virtuaalivaluutan tarjoajan on tunnettava asiakkaansa. Virtuaalivaluutan tarjoajan on tunnistettava asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja ja henkilö, joka toimii asiakkaan lukuun, sekä lisäksi tarvittaessa todennettava näiden henkilöllisyys. Tässä momentissa säädettyä velvollisuutta täytettäessä voidaan hyödyntää 2 momentissa tarkoitettuja järjestelmiä.

Virtuaalivaluutan tarjoajalla on oltava riittävät riskienhallintajärjestelmät, joilla se voi arvioida asiakkaista toiminnalleen aiheutuvia riskejä.

Asiakkaan tuntemisessa on lisäksi voimassa, mitä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa (444/2017) säädetään.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetuista asiakkaan tuntemisessa noudatettavista menettelytavoista ja 2 momentissa tarkoitettuun riskienhallinnasta.

14 §

Oikeus saada tietoja sakko- ja rikosrekisteristä

Finanssivalvonnalla on oikeus saada salassapitosäynnösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettu sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat välttämättömiä tämän lain 7 §:ssä tarkoitettun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

15 §

Virtuaalivaluutan tarjoaminen ilman rekisteröintiä

Finanssivalvonnan on kiellettävä virtuaalivaluuttaan liittyvien palvelujen tarjoaminen, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Finanssivalvonnan oikeudesta määrätä julkinen varoitus säädetään Finanssivalvonnasta annettussa laissa.

16 §

Rekisteristä poistaminen

Finanssivalvonnan on poistettava virtuaalivaluutan tarjoaja rekisteristä ilman aiheeton viivytystä, jos:

- 1) virtuaalivaluutan tarjoaja ei ole tarjonnut virtuaalivaluuttoihin liittyviä palveluja edeltävien kuuden kuukauden aikana tai on lopettanut toimintansa;
- 2) virtuaalivaluutan tarjoaja on hyväksytty rekisteriin tarjoajan antamien virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen vuoksi;
- 3) 6 §:ssä säädetty rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;
- 4) virtuaalivaluutan tarjoajan tai sen ylemmän johdon toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia laiminlyöntejä ja sille on jo aiemmin asetettu 17 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimintakielto.

Finanssivalvonta voi rekisteristä poistamisen yhteydessä antaa asiakkaiden etujen turvaamiseksi määräyksiä niistä toimenpiteistä, joihin virtuaalivaluutan tarjoajan on ryhdyttävä toiminnan lopettamiseksi.

17 §

Virtuaalivaluutan tarjoajaa koskevat muut seuraamukset

Jos virtuaalivaluutan tarjoaja olennaisesti laiminlyö noudattaa, mitä sen velvollisuudeksi 8 §:n 2 momentissa tai 10, 11 tai 13 §:ssä säädetään, eikä laiminlyöntiä ole korjattu Finanssivalvonnan asettamassa kohtuullisessa ajassa, Finanssivalvonta voi kieltää virtuaalivaluutan tarjoajaa jatkamasta toimintaansa, kunnes laiminlyönti on korjattu.

Finanssivalvonta voi asettaa kiellon tehosteeksi uhkasakon.

Finanssivalvonnan oikeudesta määrätä julkinen varoitus säädetään Finanssivalvonnasta annetussa laissa.

18 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2019.

19 §

Siirtymäsäännös

Se, joka tämän lain voimaan tullessa harjoittaa tämän lain mukaan rekisteröintiä edellyttävää toimintaa, saa jatkaa toimintaansa Suomessa ilman rekisteröintiä 1 päivään marraskuuta 2019.

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 2019

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Valtiovarainministeri Petteri Orpo